

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG
11. NEMZETKÖZI PRESBITERI KONFERENCIÁJÁNAK ÁLLÁSFOGLALÁSA
Budapest, Baár-Madas Református Gimnázium 2002. június 27-30.

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 2002. június 27-30. között, a budapesti Baár-Madas Református Gimnáziumban tartotta 11. Kárpát-medencei Presbiteri Konferenciáját. A konferencia a korábban kidolgozott nemzeti népegészségügyi program kapcsán megvizsgálta testi-lelki egészségünk kérdéseit egyházi szempontból, valamint azt, hogy etekintetben a presbitereknek milyen feladatai vannak.

A konferencián előadással szolgált: Ádám Zsuzsa, dr. Bak Zsuzsa, dr. Bogárdi Szabó István, dr. Bodnár Ákos, dr. Bordás László, dr. Dizseri Tamás, dr. Pálhegyi Ferenc, dr. Pászthy Bea, Rideg Gyula, dr. Tahy Ádám, Tarr Zoltán, Topolánszky Ákos. Ahitatot tartott Berta Zsolt, dr. Hegedűs Loránt, Kotsis István, Nagy Péter, dr. Pásztor Jánosné, Varga Róbert. A konferencia résztvevői záróalkalomként résztvettek a Budapest-Pasaréti Egyházközség úrvacsorás istentiszteletén, amelyen Cseri Kálmán lelkipásztor szolgált. A konferencia résztvevőinek Pálúr János orgonaművész hangversenyt adott.

A konferencián átlagosan 117 fő vett részt, fele-fele arányban Magyarországról ill. a határon túlról. Ezek között valamennyi Kárpát-medencei református egyház ill. egyházkerület képviselve volt.

A konferencia tanulságait a résztvevők a következő állásfoglalásban foglalták össze:

1. Elvi megállapítások

1.1. A mai társadalmakban egyidejűleg van jelen a szinte kultikus, önmagáért való egészségkultúra és az önpusztítás. A Bibliában az egészségre vonatkozólag sem egységes meghatározás, de még egységes szóhasználat sincs. Ez azért van, mert a Biblia az egyes embert mindig mint a nagy egész önálló és egyedi részét vizsgálja különböző viszonylatokba helyezve. Ezért helytelen az embert, mint gépezetet tekinteni és a testet és a lelket egymástól elszakítva, ún. dualisztikus szemléletben vizsgálni. Az emberi egészség ezért nemcsak testi erő, jól-lét, vagy akár csak az erények. Az ember nem "működik", hanem él.

1.2. Az embert életfolyamatában kell szemlélni, vagyis térben és időben. A térben való vizsgálatba beletartozik a szociális környezet éppenúgy, mint saját erényei, pl. a bátorság, a humor stb. A Biblia az embert testével, lelkével és értelmével együtt ún. sztereometrikus szemléletben vizsgálja.

1.3. Az embert az Isten a világ feletti uralomra rendelte, azonban úgy, hogy ezáltal Istent dicsőítse. Amikor az utóbbi elmarad, akkor az uralom és az Istennek való alávetettség közötti egyensúly felborul, ami egyben az Isten által teremtett harmónia felborulását is jelenti. Ez az embert kizökkenti a nagy egészben az Isten által megtervezett helyéből, ami az "egészség" megszűntét jelenti. Ezt az "egész-séget" Isten országának meghirdetésével, Jézus megváltó halálának és feltámadásának elfogadásával lehet helyreállítani. Ennek jó mellékhatása lehet a testi gyógyulás is.

1.4. Ennek az állításnak az igazolását láttuk meg azokban az előadásokban és hozzászólásokban, amelyek egyrészt azt igazolták, hogy az Isten által elképzelt helyre való beilleszkedésünk nyomán helyreáll a fizikai állapotunk is, másrészt azt, hogy a hívő, imádkozó ember lelki-fizikai immunrendszere jobban működik, ezáltal védettebb a betegségek ellen, vagy, ha mégis megbetegszik, gyorsabban gyógyul meg, kevesebb időt tölt a kórházban stb.

1.5. Az egyes embernek a nagy egészbe való beágyazottságát és ezzel a társadalmi-politikai környezetnek a fizikai, sőt az általános lelki egészségre való hatását láttuk igazolódni abban, hogy bizonyos betegségek (pl. a szív- és érrendszeri betegségek) a Közép-,

illetve a Kelet-európai országokban - a társadalmi renddel összefüggésben is -szemmel láthatóan magasabb számban fordultak elő, mint más társadalmi berendezkedésű országokban. Ugyanígy az általános életmód (táplálkozás, italozás, stb.) is kihatással van egyes betegségek nagyobb mérvű elterjedésére.

1.6. Eredményesnek, ennek alapján szükségesnek mutatkozik a lelki-fizikai immunitás tekintetében társadalmi rendszerektől függetlenül az is, hogy a hívő ember stabil értékrendje következtében kevésbé van kitéve a XX. és a XXI. században bekövetkező, egymást gyorsan követő változások stresszhatásainak.

1.7. Mindez azt jelenti, hogy az embert egészében, szakszóval: holisztikus (térbeli-időbeli) helyzetében kell vizsgálni egészségében és betegségében egyaránt.

2. Korosztályonkénti vizsgálat

Mindezeket a megállapításokat a konferencián korosztályi sajátosságaival együtt vizsgáltuk éppen annak igazolására, hogy az ember élete a nagy egészbe térben és időben beágyazott.

2.1. A gyermekeknek az Isten által elrendelt beilleszkedését döntő mértékben befolyásolja a szülők egymással való kapcsolatának minősége, vagyis hogy az hogyan illeszkedik az isteni rendbe. A mai világban etekintetben sok kedvezőtlen irányzatot láthattunk: a házasságok számának rohamos csökkenése, az együttélések és válások számának rohamos növekedése előrevetíti a megszületendő ill. a megszületett gyermekek diszharmónikus beilleszkedését az isteni rendbe, ami lelki-testi betegségek formájában mutatkozik meg. Mindez megelőzhető a harmónikus házassági kapcsolatokkal, az anya elfogadó szeretetével ("szeretlek úgy, ahogy vagy") és az apa biztonságot adó, terelgető, irányító szeretetével.

2.2. Az így felnövő ifjúság azonban keresi a rendbe való bele- ill. visszailleszkedés lehetőségét - csak rossz utakon. Ilyen rossz utak: dohányzás, alkohol, kábítószer, amelyek valamilyen "isten-pótlékot" jelentenek - de pusztulásba visznek. Ennek kapcsán vetődött fel a konferencián az a sokszor megisméltendő gondolat, hogy a kapcsolatainkat kell rendbehozni, kapcsolatunkat Istennel, saját magunkkal, egymással és a természeti környezetünkkel. A kapcsolatok fontosságára utal, hogy a felsorolt veszélyekkel szemben a legerősebb védelmi elem az édesanyai szeretet, majd ilyen lehet egy kisebb szeretet-közösség, gyógyító közösség (pl. gyülekezet) és végül a társadalmi szolidaritás. Örömmel hallottuk, hogy Magyarországon még nem olyan elterjedt a kábítószer-fogyasztás, mint Nyugat-Európában vagy akár Csehországban. A statisztikai számok és az ifjúságban mutatkozó jelek azonban azt mutatják, hogy csak komoly szellemi és anyagi erővel lehet a romlást megakadályozni.

2.3. Vizsgálta a konferencia az információs társadalom hatásait is, ezúttal is különös tekintettel az ifjúságra. Itt is megállapítottuk, hogy etekintetben való elmaradottságunk még lehetőséget ad a veszélyek elhárítására való felkészülésre. Ennek ellenére a veszélyek a televíziózásban általában, a jómódúbb rétegek esetében az internetezésben már jelentkeznek. Az informatika tudomány, és mint ilyen semleges: azt lehet jól és jóra, de lehet rosszul és rosszra felhasználni, csak egyet nem lehet: elutasítani. Mint általában minden tágabb értelemben vett kábító szer esetében (el egészen az ún. munka-alkoholizmusig) azt kell vizsgálni, hogy mi az oka és az illető milyen célból él azzal. Ezzel is, mint az Isten által teremtett világ minden ajándékával mértékletesen kell élnünk, tudva azt, hogy a földi javakból való mind többnek a megszerzése is a rend felborulásához és így betegséghez vezet.

2.4. A felnőtt- és időskor kérdéseit vizsgálta a konferencia és megtanulta, hogy

- a testi fejlődés legfeljebb 30 éves korunkig tart, amely után annak a szintnek minél tovább tartó megőrzése lehet a cél (de azt meg is kell tennünk, amit ennek érdekében meg lehet), tudva, hogy mindezek ellenére az élő test egyszer holt anyaggá válik;

- az értelem a kortól függetlenül fejlődhet, de legalábbis szinten tartható halálunkig (ennek érdekében is erőfeszítéseket kell tenni), de utána legfeljebb alkotásainkban, tetteinkben, emlékeinkben él tovább;

- a lelki fejlődésben - ha bekövetkezik a nagy ugrás, a megtérés - a határokat nem ismerjük, mert a fejlődés halálunkkal nem áll meg, amint azt sem tudjuk, hogy hogyan "csatlakozik" majd hozzá a megújult test és értelem az örökkévalóságban.

2.5. A kapcsolatokkal összefüggésben azt is megtanultuk, hogy a "rendbetevő" (a gyógyító) munkában milyen fontosak a kapcsolódási pontok: a segítők és segítettek között és a segítők egymás közötti kapcsolatai, tudva azt, hogy csak érett személyiség alkalmas segítő szolgálatra. A kapcsolatokkal összefüggésben örömmel jegyeztük meg azt a mondatot, hogy "két ember között a legrövidebb út a mosoly", de nem felejtjük el azt sem, hogy "a szenvedés tanulás"!

3. Gyakorlati megfontolások és következtetések

3.1. A legfontosabb gyakorlati feladatunk, hogy a ránk bízottakat, családtagjainkat, gyülekezetünk tagjait igyekezzünk odasegíteni, hogy a "helyükön" legyenek. Mivel a hit Isten ajándéka, ebben csak segítő szolgálatot végezhetünk, de azt kell is végeznünk.

3.2 Ahhoz, hogy ezt hitelesen tehesük, saját életünk példájával kell sugározni azt, hogy mi már a "helyünkön vagyunk" Isten kegyelméből. Erre alapozva tehetünk szavainkkal is bizonyosságot.

3.3. Szükségesnek tartja a konferencia, hogy az iskolákban ne csak oktatás, hanem nevelés is folyék, tudva azt, hogy az iskola sohasem fogja tudni pótolni a szülői nevelést. Mivel a tapasztalatok azt mutatják, hogy az egyházi intézményekben (óvodától az egyetemig), ha nem is mindig a kívánatos mértékben, de jelen van a nevelés, amit az egyházi oktatási intézmények iránti nagy érdeklődés is jelez, szükségesek az egyházi oktatási intézmények és ezért ezek fenntartása, lehetőségek szerinti gyarapítása szükséges.

3.4. A konferencia örömmel értesült azokról a törekvésekről és kísérletekről, amelyek a gyermekeket a segítő-ápoló tevékenységekre elméletben, és gyakorlatban felkészítik és az ennek során elért eredmények átvételét más iskoláknak is ajánlja. Szükségesnek látja, hogy az ezzel összefüggő ismereteket a tankönyvek is tartalmazzák.

3.5. Örömmel értesültünk arról, hogy a Magyar Református Presbiteri Szövetség elnöksége foglalkozni kíván az informatikának a gyülekezeti alkalmazásával, esetleg "lelki teleházak" létrehozásával, és kéri a Szövetség elnökségét, hogy alkalom adtán az eredményekről adjon számot.

3.6. Örömmel értesült az értelmi fogyatékosok, a kábítószerfüggők ügyében egyházunk illetve számos egyháztag eredményes tevékenységéről. Ugyancsak örömmel hallott a Bethesda Református Gyermekkórházban folyó "Egészséges gyermekért" programról. Mindez azt mutatja, hogy a hívő emberek társadalmunkban hasznos és példamutató tevékenységet végeznek, melyekért Istennek hálát adunk, nekik pedig megköszönjük.

3.7. Az előző példák is azt mutatják, hogy minden gyülekezetnek presbitériuma vezetésével meg kell találnia azt a sajátos küldetést, amelyet akkor és ott, amikor és ahová Isten helyezte, csak ő végezhet el, s ha ezt nem teszi, akkor azt Isten rajta számon fogja kérni.

4. A konferencia résztvevői meghatottan és ugyanakkor mások helyett is szegyenkezve hallották határon túli testvéreink nemzetünkhöz és református hitünkhöz

ragaszkodó szavait, de panaszait is, hogy egyesek a magyarországiak közül őket nem tekintik nemzetünk tagjainak. Ezért közösen kifejezzük azt, hogy mi egy Atya gyermekeiként egymást testvérünknek tekintjük és a magyar nemzethez tartozónak valljuk magunkat határon inneniek és határon túliak.

Ebben az értelemben is köszönettel vették a jelenlévők mind a királyhágómelléki-, mind a szlovákiai most alakuló Presbiteri Szövetség meghívását, hogy ott is tartsunk konferenciát. Az ennek részleteire vonatkozó terveket a szövetségek elnökségétől kéri.

5. Köszönetmondások

A konferencia résztvevői köszönetet mondanak mindazoknak, akik a konferencia létrejöttét lehetővé tették

- anyagi támogatásukkal, így a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának és a Magyarországi Református Egyháznak,

- munkájukkal és kedvező áraikkal a Baár-Madas Református Gimnázium és a Lónyai utcai Református Gimnázium igazgatójának és kedves munkatársaiknak,

- szolgálatukkal előadóinknak és szolgálattelvőinknek, Pálúr János orgonaművésznek, a Presbiteri Szövetség munkatársainak, mindenek-előtt és mindenek felett azonban magasztaljuk Istenünket, hogy "mindent oly szépen intézett" és konferenciánkon Szentlelkével maga is résztvett és azt megáldotta.

Budapest, 2002. június 30.